* מֵתָר לְהַתִּירָן כְּדֵי שֶׁתֹּאכַל מֵהֶן הַבְּהֵמָה. הַגָּהּ (יב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים דְּלֹא שָׁרֵי לְהַתִּיר *רַק בְּקֶשֶׁר שֶׁאֵינוֹ שֶׁל קַיְמָא (הגהות אלפסי (שבתי נסורים סק. סוף ס)) אֲבָל אָסוּר לְשַׁפְשֵׁף בָּהֶם בְּיָדִים כְּדַרְכּוֹ שֶׁעוֹשִׂים בְּאָכְלֵי בְּהֵמָה כְּדֵי שֶׁיְּהוּ נוֹחִים לְאָכְלָם, דְּשִׁוּוִי אֹכֶל בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ אֹכֶל מֵתָר (יג) לַעֲשׂוֹתוֹ אֹכֶל, אֲבָל מִטְרַח בְּאֹכְלָא בְּדָבָר שֶׁהוּא רָאוּי לַאֲכִילָה, לֹא טָרְחִינַן בֵּיהּ לְהַכְשִׁירוֹ וּלְתַקְנוֹ יוֹתֵר: ה עֵצִים שֶׁקְּצָצָן מִן הָאִילָן, וְיֵשׁ מַאֲכִילִים אוֹתָם לִבְהֵמָה *בְּעוֹדָם לַחִים, מַתִּירִין וּמְפַסְּקִין (לְשׁוֹן שִׁפּשׁוּף) בָּהֶם לְהַאֲכִילָם, (יד) שֶׁאֵינָם רְאוּיִים בְּלֹא שִׁפּשׁוּף: ו (ד) מְחַתְּכִין, וְדַוְקָא בְּדִלּוּעִין לִפְנֵי בְּהֵמָה, לוְהוּא (טז) שֶׁנִּתְלַשׁוּ מֵאֶתְמוֹל: ז מְחַתְּכִין נְבֵלָה לִפְנֵי הַכְּלָבִים אֲפִלּוּ נִתְנַבְּלָה הַיּוֹם, בֵּין שֶׁהָיְתָה מְסֻכֶּנֶת (יז) בֵּין שֶׁהָיְתָה בְּרִיאָה, *וְהֵנֵי מִלֵּי בִּנְבֵלָה (יח) הַקָּשָׁה (ה) (יט) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם לְאָכְלָהּ בְּלֹא חֲתִיכָה, אֲבָל אִם הָיְתָה רְאוּיָה לָהֶם בְּלֹא חֲתִיכָה לֹא, דְּמִטְרַח בְּמַה שֶׁהוּא רָאוּי לֹא טָרְחִינַן *(וַעַיִן לְעֵיל סִימָן שכ״א (ס״ט) אִם מֻתָּר לְחָתְכוֹ (כ) דַּק דַּק (ו) (כא) לִפְנֵי עוֹפוֹת): ח (כב) °אֵין חוֹתְכִין שַׁחַת. (פרוש, יָרָק שֶׁל תְּבוּאָה שֶׁנִּקְצַר טֶרֶם נִתְבַּשְּׁלָה הַתְּבוּאָה) וְחָרוּבִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה, בֵּין דַּקָּה בֵּין גַּסָּה, עמשום (כג) דִּבְלֹא חִתּוּךְ נַמִּי חָזֵי לַאֲכִילָה: ט (כד) פאֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמָל, *דְּהֵינוּ שֶׁמַּאֲכִילָהּ בְּיָדוֹ כָּל כָּךְ עַד שֶׁמַּרְחִיבִין בְּנֵי מֵעֶיהָ כְּאֵבוּס.

בְּאֵר הַיטֵב

ו (ד) מְחַתְּכִין. וְדַוְקָא בִּדְלוּעִים קָשִׁים כְּמוֹ שָׁכְתוּב סָעִיף ד׳: ז (ה) שֶׁאִי אֶפְשָׁר. וַאֲפִלּוּ נֶאֱכָלִים עַל יְדֵי הַדְּחַק בְּלֹא חֲתִיכָה שָׁרֵי, בֵּית יוֹסֵף (ד״ה מחתכין), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה), עַיִן (סק״ד), עַיִן שָׁם: (ו) לִפְנֵי עוֹפוֹת. הַטַּ״ז (סק״ד) הִנִּיחַ דִּבְרֵי רַמ״א בְּצָרְיךְ עִיּוּן, עַיִן שָׁם, וְעַיִן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה):

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

וּלְעִנְיַן מוֹץ הַנּוֹשָׁרֶת בְּעֵת הַדִּישָׁה לֹא נִזְכַּר פֹּה בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ, וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אין) שֶׁבַּאֲרָנוּ דִּלְעִנְיַן מוֹץ בְּנֵדַאי יֵשׁ לְזַהֵר שֶׁלֹּא לִתֵּן הַמַּיִם בְּעַצְמוֹ בְּשַׁבָּת, דִּלְהַרְבֵּה גְּדוֹלֵי הָרֹאשׁוֹנִים חַיָּב בָּזֶה מִשּׁוּם לָשׁ: ד (יב) וְיֵשׁ אוֹמְרִים וְכוּ׳. כָּתַב בְּתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (סק״ח) וְכֵן בְּסַפָּר בֵּית מֵאִיר דְּכֵלִי עָלְמָא סְבִירָא לְהוּ הָכִי, וּמִפְּנֵי שֶׁלֹּא מָצָא דִּין זֶה מְפֹרָשׁ רַק בְּמָקוֹם אֶחָד, כָּתַב יֵשׁ מִי שֶׁאוֹמֵר. וְעַיִן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אִיגֶר בְּשֵׁם מַהֲרִיקַ״שׁ (ערך לחם ס״ז) דְּדַעְתּוֹ דְּהָרַמְבַּ״ם (פ״ו ה״ד) חוֹלֵק עַל זֶה. וּמִכָּל מָקוֹם לְדִינָא אֵין לְהָקֵל, דְּדַעַת רַשַׁ״י (קנז: ד״ה בגמי) וְהָרַמַ״ך (פ״ו ה״ד) גַּם כֵּן דַּיֵּשׁ קוֹשֵׁר וּמַתִּיר אַף בְּאָכְלֵי בְּהֵמָה וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן שי״ז סָעִיף ה׳ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה עניבה). וּבְחַיֵּי אָדָם (ח״ב כלל כו־כז ס״ח) כָּתַב דְּגַם הָרַמְבַּ״ם מוֹדֶה דְּבִקְשׁ וְתָבֶן יֵשׁ קוֹשֵׁר וּמַתִּיר: (יג) לַעֲשׂוֹתוֹ אֹכֶל. מִשּׁוּם (י) צַעֲרָא דִּבְהֵמָה: ה (יד) שֶׁאֵינָם רְאוּיִים. וְהָנֵי בִּכְלַל שִׁוּוּי אֹכֶלָא דְּמֻתָּר: ו (טו) דִּלּוּעִין. וְדַוְקָא (יא) כְּשֶׁהֵם קָשִׁים שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לֶאֱכל בְּלֹא חִתּוּךְ, אֲבָל כְּשֶׁהֵם רַכִּים הָוֵי בִּכְלַל מִטְרַח בְּאָכְלִים וְאָסוּר. וַאֲפִלּוּ קָשִׁים (יב) לֹא יַחְתֹּךְ דַּק דַּק מִשּׁוּם טוֹחֵן, כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שכ״א סָעִיף י״ב לְעִנְיַן חֲתִיכַת יָרָק דַּק דַּק. (יג) וַעַיִן שָׁם עוֹד דְּאִסּוּר טְחִינָה לֹא שַׁיָּךְ רַק אִם דַּעְתּוֹ לְהַאֲכִילָם לְאַחַר זְמַן, אֲבָל מַה שָּׁדַעְתּוֹ לְהַאֲכִיל הַדְּלוּעִים וְהַיְרָקוֹת וּכְהַאי גַּוְנָא לִפְנֵי הַבְּהֵמָה וְהָעוֹפוֹת בְּפַעַם אַחַת, (יד) זֶה לֹא נָחְשַׁב טְחִינָה: (טז) שֶׁנִּתְלַשׁוּ מֵאֶתְמוֹל. דְּאִלּוּ נִתְלְשׁוּ הַיּוֹם, אָסוּר אֲפִלּוּ לְטַלְטְלָן (טו) לִכְלֵי עָלְמָא מִשּׁוּם מֻקְצֶה: ז (יז) בֵּין שֶׁהָיְתָה בְּרִיאָה. וְכֵן (טז) בְּבְרִיאָה דְּלֹא הָיְתָה דַּעְתּוֹ כְּלָל מִבְּעוֹד יוֹם שְׁתָמוּת וְיֵאָכִיל מִמֶּנָּה לַכְּלָבִים, דְּיִהְיֶה אָסוּר בְּטַלְטוּל לְכֵלֵי עָלְמָא מִשּׁוּם מֻקְצֶה, וְכֵן בְּבֵאוּר הַגְּרַ״א לֹא בְּרִירָא לֵיהּ כָּזֶה: (יח) הַקָּשָׁה. וַאֲפִלּוּ אִם אֵינָהּ קָשָׁה לְגַמְרֵי שֶׁרָאוּי לָהֶם לֶאֱכִילָה עַל יְדֵי הַדְּחַק, (יח) גַּם כֵּן בִּכְלַל שִׁוּוּי אֹכֶלָא הוּא וְשָׁרֵי: (יט) שֶׁאִי אֶפְשָׁר לָהֶם וְכוּ׳. וְהוּא הַדִּין כְּשֶׁהִיא רַכָּה אַף שֶׁהַכְּלָבִים הֵם קְטַנִּים דְּכָל נִבְלָה קָשָׁה לָהֶם [וְגִמְרָא (קנה:)]: (כ) דַּק דַּק. דְּאַף עַל גַּב דְּעוֹפוֹת אֵין יְכוֹלִין לֶאֱכל כִּי אִם כְּשֶׁחְתּוּךְ דַּק דַּק, (יח) מִכָּל מָקוֹם אָסוּר מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ טְחִינָה. וְעַיִן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ועיין) דְּזֶה קָאֵי דַּוְקָא עַל בָּשָׂר חַי כָּשָׂר, אֲבָל לֹא עַל בָּשָׂר נְבֵלָה דְּזֶה מֻתָּר אֲפִלּוּ דַּק דַּק: (כא) לִפְנֵי עוֹפוֹת. וְדַוְקָא כְּשֶׁחוֹתְכָן לְהַאֲכִיל לְאַחַר זְמַן, אֲבָל כָּל מַה שֶּׁדַּעְתּוֹ לְהַאֲכִיל בְּפַעַם אַחַת שָׁרֵי [פְּרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ג)]: ח (כב) אֵין חוֹתְכִין שַׁחַת וְכוּ׳. אֲפִלּוּ (יט) חֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת דְּלַיִת בְּהוּ מִשּׁוּם טְחִינָה: (כג) דִּבְלֹא חִתּוּךְ וְכוּ׳. וּמוּכָח מִזֶּה (כ) דְּמִירֵי בְּרַכִּין, אֲבָל בְּחָרוּבִין קָשִׁין שֶׁאֵינָם רְאוּיִים בְּלֹא חִתּוּךְ מֻתָּר דְּבִכְלַל שִׁוּוּי אֹכֶלָא הוּא. (כד) וְכָל זֶה בַּחֲתִיכוֹת גְּדוֹלוֹת קָצָת, אֲבָל דַּקּוֹת אָסוּר מִשּׁוּם חֲשַׁשׁ טְחִינָה, (כג) אִם מְחַתֵּךְ לְהַאֲכִילָם לְאַחַר זְמַן: ט (כד) אֵין אוֹבְסִין וְכוּ׳. כָּל זֶה מִשּׁוּם

בֵּאוּר הַלָּכָה

ד * מֵתָר לְהַתִּירָן. כֵּן הוּא גִּרְסַת רַשַׁ״י (קנה. ד״ה הן וכו׳ דירק) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ב) דְּאַף בִּתְלָתָא מֵתָר לְהַתִּיר. א]וְגִרְסַת הָרִי״ף (סז.) וְלֹא לְהַתִּיר, וּבְהָגָהוֹת הַגְּרַ״א (קנה. אות א) כָּתַב שֶׁדִּבְרֵיהֶם נְכוֹנִים מְאֹד, וְכֵן בְּפֵרוּשׁ רַבֵּנוּ חֲנַנְאֵל שֶׁבְּיָדֵינוּ (קנה: ד״ה מתני׳ מתירין) מִשְׁמַע שֶׁגִּרְסָתוֹ כְּהָרִי״ף אֲבָל בַּאֲחוֹרוֹ הוּא בְּדֶרֶךְ אַחֵר, וְאוּלַי דְּגַם כַּוָּנַת הַגְּרַ״א כֵּן:

* רַק בְּקֶשֶׁר וְכוּ׳. עַיִן לְקַמָּן בְּסִימָן תרנ״א בַּשּׁוּר וְהוּא נוֹטֵעַ מַסֵּכָה ל״ג צָמוּד בׄ, דְּאִם הוּא אֲגוּד כַּאֲגֻדּוֹת שֶׁל יָרָק לֹא הָוֵי קֶשֶׁר שֶׁל קַיְמָא:

ה * בְּעוֹדָם לַחִים. עַיִן בְּשֻׁלְחָנֵי גִּבּוֹרִים (סז. אות א) שֶׁכָּתַב דְּאָז סְתָמֵיהוּ עוֹמְדִים לְאַכְלָה בְּהֵמָה, דְּאִי לָאו הָכִי הַם מַקְצִים וְאָסוּר בְּטַלְטוּל וְכַנַּ״ל בְּסִימָן ש״ח סָעִיף כ״ח. וּלְפִי מַה שֶּׁפֵּרַשׁ רַשַׁ״י בְּשַׁבָּת קנ״ה (ע״א) דְּבוּר הַמַּתְחִיל זִירִין דְּאַרְעֵי, דִּבְעוֹדָן לַחִין רְאוּיִין לִבְהֵמָה וְרוֹב בְּנֵי אָדָם מְנַיְּחִים אוֹתָם לְעֵצִים, אֵין תִּרְוִיצוֹ עוֹלָה יָפָה כָּל כָּךְ. וְעַיִן שָׁם בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן ש״ח (ד״ה חבילי קש) מַה שֶּׁכָּתַב אוֹדוֹת חֲבִילֵי זְרָדִין, דְּמִשְׁמַע שָׁם דְּאַף שְׁרָאוּיִים לֶאֱכִילַת בְּהֵמָה מִכָּל מָקוֹם בְּעִנְיַן הַזְּמָנָה דַּוְקָא מִבְּעוֹד יוֹם, וְעַיִן שָׁם בְּבֵ״ח (סי״ז) וּפְרִישָׁה (ס״ק כט). אָמְנָם מְצָאתִי לְאֶחָד מֵהָרִאשׁוֹנִים שֶׁדִּבֵּר בָּזֶה, וְהוּא בַּחִדּוּשֵׁי רַשְׁבָּ״א (קנה.) וְזֶה לְשׁוֹנוֹ קָסָבַר שִׁוּוּי אוֹכְלָא מְשַׁוְּינַן וְכוּ׳, וְקָשָׁה לִי דְּהָא תְּנַן בְּפֶרֶק מְפַנִּין (קכו:), חֲבִילֵי קַשׁ וַחֲבִילֵי עֵצִים וַחֲבִילֵי זְרָדִין אִם הִתְקִינָן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מְטַלְטְלִין אוֹתָן, וְאִם לָאו אֵין מְטַלְטְלִין אוֹתָן, אֶלְמָא כָּל שֶׁאֵינוֹ מְתֻקָּן לְמַאֲכַל בְּהֵמָה מֵעֲרֶב שַׁבָּת אֲפִלּוּ בְּטִלְטוּל אָסוּרִין וְכָל שֶׁכֵּן דְּלֹא מְטַלְטְלִינַן וּמַשְׁוִינַן אוֹכְלָא, וְיֵשׁ לוֹמַר דְּהָתָם בִּדְלֹא בָּעֵי לְהוּ לְמַאֲכַל בְּהֵמָה אֶלָּא לְצָרְכּוֹ מְקוֹמָן, וְאִי נָמֵי לְצָרְכּוֹ עַצְמָן לֵישֵׁב עֲלֵיהֶן, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

ז * וְהֵנֵי מִלֵּי בִּנְבֵלָה הַקָּשָׁה. וְהֵיכִי מַשְׁכַּחַת לָהּ, בִּבְשַׂר פִּילִי [גְּמָרָא (קנה:)]:

* וְעַיִן לְעֵיל סִימָן שכ״א אִם מֻתָּר וְכוּ׳. עַיִן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וּבְשַׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים דְּאִסּוּרוֹ הוּא מִשּׁוּם טְחִינָה, וְהִנֵּה אַף דִּלְכְאוֹרָה מַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַמְ״א דְּקָאֵי אִנְּבֵלָה דְּאֵירֵי בָּהּ לְעֵיל, אֲבָל הַמְעַיֵּן בְּתִרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ נו) שֶׁמְּפַזֵּר הַעֲפַר הַדַּק לְעֵיל (סי׳ שכא שם) וְהָעִתִּיקוֹ הַמָּגֵן אַבְרָהָם גַּם כֵּן (שם) בְּסָעִיף קָטָן י׳, יִרְאֶה דְּרַק אִבָּשַׂר חַי כָּשֵׁר קָאֵי, דְּמִפְּנֵי חֲשִׁיבוּתוֹ אֵינוֹ עוֹמֵד לְחִיּוּת וְלִכְלָבִים כִּי אִם לְעוֹפוֹת, וְלָהֶם אֵינוֹ רָאוּי כִּי אִם כְּשֶׁמְּחַתְּכָן דַּק דַּק, אֲבָל בְּשַׂר נְבֵלָה רַבּוֹ עוֹמֵד לֶאֱכִילַת כְּלָבִים, וְלָהֶם אֵין צָרִיךְ דַּק דַּק וְאִזְלִינַן בָּתַר רֻבָּא וְלֹא שַׁיָּךְ טְחִינָה, וְעַל כֵּן בְּרוּר דְּהָרַמְ״א רַק אִבָּשַׂר חַי הַנִּ״ל בְּשׁכ״א קָאֵי, וְקַצֵּר בִּלְשׁוֹנוֹ:

ט * דְּהֵינוּ שֶׁמַּאֲכִילָהּ בְּיָדוֹ כָּל כָּךְ וְכוּ׳. הִנֵּה מִרַּשַׁ״י (קנה: ד״ה אין אובסין) וּכְמוֹ שֶׁבַּאַרְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן שכ״א בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה אין), עַיִן שָׁם: ד (י) רַשַׁ״י (קנה. ד״ה וה״ק כו׳ עמיר): ו (יא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (יב) פְּרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ג): (יג) מָגֵן אַבְרָהָם (סי׳ שכא ס״ק טו), וּפְרֵי מְגַדִּים (א״א סק״ג) הָעְתִּיקוּ בְּכָאן: (יד) וְהֵיכָא דְּאִסְרִינַן אֵיזֶה דָּבָר מִשּׁוּם מִיטְרַח בְּאָכְלָא, אָסוּר אַף אִם דַּעְתּוֹ לְהַאֲכִיל לְאַלְתַּר: (טו) הַיְינוּ אֲפִלּוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן (מד.), דְּמִדְּלֹא לְקַטִינְהוּ מֵאֶתְמוֹל אַקְצִינְהוּ וְדִחְיֵנְהוּ בְּיָדַיִם, וַאֲפִלּוּ אִם לְקָטָן אֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת לֹא פְּלוּג. [פְּרֵי מְגַדִּים (משז״ז סק״ג)]:

(טז) אֲבָל בְּחוּלָה קָצָת מִבְּעוֹד יוֹם מֻתָּר לְרַבִּי שִׁמְעוֹן וְקַיְמָא לַן כְּוָתֵיהּ: (יז) בֵּית יוֹסֵף (ד״ה מחתכין) וּשְׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים: (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) וְאַלְיָה רַבָּה (סי׳ שכא ס״ק יג), וְהַטַּ״ז (סק״ד) וְהַגְּרַ״א (סי׳ שכ״א ס״ט) מְקִלִּין בְּזֶה, אֲבָל הָרַבָּה אַחֲרוֹנִים הֶעְתִּיקוּ דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם: ח (יט) בַּ״ח (ס״ה) וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס״ק יג): (כ) עוֹלַת שַׁבָּת (ס״ק יב): (כא) בַּ״ח (שם) וְכֵן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה ואין מחתכין): (כב) בְּפַ״ל בְּסִימָן שכ״א סָעִיף י״ב:

י שָׁם בַּגְּמָרָא כְּרַב יְהוּדָה. כ שָׁם קנ״ו (ע״ב). ל רַשַׁ״י שָׁם (ד״ה את הדלועין) וְהָרֹא״שׁ (פכ״ד סי׳ ה). מ שַׁבָּת קנ״ו (שם) בְּמִשְׁנָה וּכְתַנָּא קַמָּא הָרִי״ף (סז:) וְהָרֹא״שׁ (שם) וּכְפֵרוּשׁ הָרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק כ״א (ה״ח) שָׁם. נ שָׁם בַּגְּמָרָא (קנה:) אֶלִּיבָּא דְּרַב יְהוּדָה. ס שָׁם (ע״א) בְּמִשְׁנָה. ע שָׁם בַּגְּמָרָא אֶלִּיבָּא דְּרַב יְהוּדָה. פ שָׁם קנ״ה (ע״ב) בְּמִשְׁנָה וּבַגְּמָרָא.

א] ובשו״ע הרב (ס״ד) כתב: קשים של שבלים שאגדו בב׳ וג׳ מקומות מותר להתירן בשבת ב] ובשו״ע הרב (ס״ה) התיר ג״כ בבריאה. ליקוטי דברי הרב:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הִלְכוֹת שַׁבָּת סִימָן שכד

צ שם וכרב יהודה.
ק שם במשנה ובגמרא וכרב יהודה. ר משנה שם ובגמרא וכרב יהודה. ש שם
ת שם במשנה. א שם בברייתא. ב שם במשנה. ג תשובה בשם בעל העטור (*) וכשם רבי צמח בר שלמה (יכין ובועז ח"ב סי' יח). ד שבת קכ"ב (ע"א). ה שם. ו שם ק"מ (ע"ב) משנה וכרמקרש לה אבני. ז שם במשנה

וְלֹא דּוֹרְסִין, דְּהַיְנוּ שֶׁדּוֹרֵס לוֹ מֵאֲכָל בִּגְרוֹנוֹ [צ]לְמָקוֹם (כה) שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ, אֲבָל מַלְעִיטִין. [ק]אֵין מַאֲמִירִים אֶת הָעֲגָלִים, אֲבָל מַלְעִיטִין, אֵיזֶה הַמָּרָאָה, (כו) לְמָקוֹם שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לְהַחֲזִיר, הַלָּעָטָה, * לְמָקוֹם שֶׁהִיא יְכוֹלָה לְהַחֲזִיר. הַגָּהּ: * וְדִין (כז) תַּרְנְגוֹלִים וְאַוָּזִים כְּדִין עֲגָלִים (מהרי"ל (מנהגים)): [ר]מֻתָּר לִתֵּן מַאֲכָל (כח) בְּפִיהֶם שֶׁל תַּרְנְגוֹלִים: [א]אֵין נוֹתְנִין מַיִם וְלֹא מְזוֹנוֹת (כט) לִפְנֵי דְּבוֹרִים, וְלֹא לִפְנֵי יוֹנֵי שׁוֹבָךְ וְיוֹנֵי עֲלִיָּה, (ל) [ת]וְלֹא לִפְנֵי חֲזִיר, [א]אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִים * וְיוֹנֵי בַּיִּתוֹת, [ב]וְכֵן (לא) לִפְנֵי (מ) כֶּלֶב שֶׁמְּזוֹנוֹתָיו עָלָיו: [ב]מֻתָּר עַל גַּבָּיו מִמָּשׁ, [ה]אֲבָל (לה) לֶעָמֹד בְּפָנָיו שֶׁלֹּא תּוּכַל לְהַטּוֹת אֶלָּא דֶּרֶךְ שָׁם מֻתָּר: [ד][נ]וֹטְלִים מֵאֲכָל מִלִּפְנֵי חֲמוֹר (לו) וְנוֹתְנִים לִפְנֵי שׁוֹר, אֲבָל אֵין נוֹטְלִים מִלִּפְנֵי שׁוֹר לִתֵּן לִפְנֵי חֲמוֹר, מִפְּנֵי שֶׁנִּמְאָס בְּרִירֵי הַשּׁוֹר (לז) וְאֵינוֹ רָאוּי עוֹד לַחֲמוֹר. הַגָּהּ: (י) וְיֵשׁ מַחְמִירִין גַּם כֵּן בְּשֹׂאָר מִינֵי בְּהֵמוֹת לִקַּח מִלִּפְנֵי אַחַת (לח) וְלִתֵּן לִפְנֵי אַחֶרֶת שֶׁאֵינָהּ מִינָהּ (מרדכי פרק תולין (סי' תכט) וסמ"ג (לאוין סה, ארבעי ועשרי מלאכות) וספר התרומה (סי' רנד)): [ט]אָסוּר (לט) לִגְרֹף

(*) בב"י הביא כן תשובה בשם רבינו, ובחלק מהדפו' בב"י כתוב רבינו האי, השוה אוצר הגאונים מס' שבת ח"א סי' תעג.

בְּאֵר הַיטֵב

יא (ז) חֲזִיר. דְּאִרּוּר הַיְהוּדִי שְׁמְגַדֵּל חֲזִירִים, וְעַיֵּן בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קי"ז (ס"א): (מ) כֶּלֶב. אֲפִלּוּ כֶּלֶב שֶׁאֵינוֹ מְגַדְּלוֹ בְּבֵיתוֹ מֻתָּר דְּמָצְוָה לִתֵּן לוֹ מְזוֹנוֹת, וְעַיֵּן סִימָן ש"ח סוֹף סָעִיף כ"ט. יש נוֹהֲגִין לָתֵת חִטִּין בְּשַׁבַּת שִׁירָה לִפְנֵי הָעוֹפוֹת, וְאֵינוֹ נָכוֹן

יב (ט) תּוֹלַעַת. לְפִי שְׁמְּזוֹנוֹתָיו עָלָיו, מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ז), עַיֵּן שָׁם: **יד** (י) וְיֵשׁ. וְאֵין לְמָחוֹת בְּיָד הַנּוֹהֲגִים הֶתֵּר, בֵּ"ח (ס"ז):

בְּאוֹר הֲלָכָה

מִשְׁמַע דְּגַם זֶה מִירֵי שְׁתּוֹחֵב בִּגְרוֹנוֹ לְמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר, אֲבָל מֵרַמְבַּ"ם (פכ"א הל"ה) מִשְׁמַע דְּכֵיוָן שֶׁמַּאֲכִילוֹ הַרְבֵּה כְּמַאֲכַל שִׁלְשָׁה יָמִים, אֲפִלּוּ לֹא תָּחַב בִּגְרוֹנוֹ כְּלָל גַּם כֵּן אָסוּר. וּלְפִיכָךְ נָיֵיד מִפְּרוּשׁ רַשׁ"י, דְּהָיְה קָשֶׁה לֵיהּ מַאי שׁוּב אֵין דּוֹרְסִין דְּנָקֵט בְּמִשְׁנָה, אֲבָל לְדִידֵיהּ הֲרֵי מִילֵּי נִינְהוּ:

* לְמָקוֹם שֶׁיְּכוֹלָה לְהַחֲזִיר. בְּחִדּוּשֵׁי מֵאִירִי (קנה: ד"ה אמר) מִשְׁמַע קָצָת דְּדַוְקָא בְּיָד וְלֹא בִּכְלִי:

* וְדִין תַּרְנְגוֹלִים וְאַוָּזִים וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק כז) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּשָׁם אֲלִיָּה רַבָּה וּנְתִיב חַיִּים לְאֹסֶר הַמָּרָאָה עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּת בְּכָל גַּוְנָא. וּבְסֵפֶר שִׁיּוּרֵי בְּרָכָה (סק"ד) כָּתַב בְּשֵׁם אֶחָד מֵהַגְּדוֹלִים דְּהַלְוַאי לֹא יַלְעִיטוּ לְעוֹלָם, שֶׁעוֹבְרִים עַל כַּמָּה אִסּוּרִים וְכוּ', וְיִדְוַע שֶׁלִּפְעָמִים הַנֶּשֶׁט נָקוּב וְלֹאו אַדַּעְתַּיְיהוּ, וְאוֹי לַמּוֹרִים כְּשֶׁאֵינָם מְשַׁגִּיחִים עַל זֶה:

יא * וְיוֹנֵי בַּיְּתוֹת. שְׁמְגַדְּלוֹת אוֹתָן בְּבָתִּים. וְכָל זֶה מִירֵי כְּשֶׁהֵם שְׁלוּ כֵּן מוּכָח מֵאֲלִיָּה רַבָּה (סק"י), וְלַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֵין זֶה בָּרוּר, דְּכֵיוָן שֶׁהֵם שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְאֵינָם אוֹכְלִין מֵהַפְקֵר, כִּי הֵיכִי דְּמַתִּיר לְבַעֲלֵיהֶן לְהַכְנִיס לָהֶם מְזוֹנוֹת הָכִי נָמֵי מַתִּיר לְאָדָם אַחֵר:

יב * לְהַאֲכִיל תּוֹלַעַת הַמָּשִׁי. עַיֵּן בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה מצאתי כתוב) דְּהַיְנוּ שְׁנוֹתְנִין לִפְנֵיהֶם עֲשָׂבִים לְאָכְלָן וּמְפַזְּרִין לִפְנֵיהֶם עֲלֵי הַתּוּתִים וְזוֹלְתָם, עַיֵּן שָׁם וְנַעַל כָּרְחָךְ דְּהַפִּזּוּר מְשַׁוֵּי לְהוּ אָכְלָא דְּאִי לָאו הָכִי הָיָה הַפִּזּוּר אָסוּר וְכַנַּ"ל (פ"ה), וּלְשׁוֹן הַבַּיִת יוֹסֵף דְּחוּק מְאֹד לְפִי זֶה, וְצָרִיךְ עִיּוּן קָצָת]. וְכָתַב בִּכְבֵדִי יוֹסֵף (סק"א) לִגְרֹף מִתַּחְתֵּיהֶם שִׁיּוּרֵי הָעֲלִים הַיְבֵשִׁים, אֲפִלּוּ הֵם מְאוּסִים שֶׁאֵינָם רְאוּיִים לְשֹׂאר בַּעֲלֵי חַיִּים, אִם תּוֹלַעַת הַמָּשִׁי אֵינָם אוֹכְלִים בְּיוֹם הַהוּא עַד שֶׁיִּגְרְפוּ שִׁיּוּרֵי הָעֲלִים מִתַּחְתָּם, וְאֵז הֵם מִסְתַּכְּנִים בְּסַכָּתָם, גּוֹרְסִין אוֹתָן כֻּלְּאַחַר יָד שֶׁלֹּא כְּדַרְכָּן גְּרִיסָתָן בְּחֹל:

יג * אֲבָל לֹא עַל גַּבֵּי מַקָּצָה. עַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כג) טָרְחָא יְתֵרָה: (כה) שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ. שֶׁתּוֹחֵב לָהּ לִפְנִים מִבֵּית הַבְּלִיעָה: (כו) לְמָקוֹם שֶׁאֵינָהּ וְכוּ'. וּמִשְּׁמַע בַּגְּמָרָא (קנה:) דְּכֹל שֶׁאֵינוֹ מַרְבִּיץ אֶת הַבְּהֵמָה, אֵין יָכוֹל לִתְחֹב כָּל כָּךְ בְּעֹמֶק וּמָקוֹם שֶׁיָּכֹל לְהַחֲזִיר הוּא: (כז) תַּרְנְגוֹלִים וְאַוָּזִים וְכוּ'. דְּהַיְנוּ שֶׁאָסוּר לִתְחֹב בִּגְרוֹנָם הַמַּאֲכָל עַד שֶׁלֹּא יִהְיוּ יְכוֹלִין לְהַחֲזִירוֹ. וַאֲוָזוֹת שֶׁמְּפַטְּמִים אוֹתָם, וְהֵרְגִּילוּ בְּחֹל לֶאֱכֹל עַל יְדֵי הַמָּרָאָה וְאֵין אוֹכְלִין בְּעַנְיָן אַחֵר, מֻתָּר לוֹמַר לְעוֹבֵד גִּלּוּלִים לְהַמְרוֹתָן מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, אַף לֹא יְמָרֶה אוֹתָן כִּי אִם פַּעַם אַחַת בַּיּוֹם אַף שְׁרָגִילִין לֶאֱכֹל שְׁנֵי פְּעָמִים בַּיּוֹם, כֵּן כָּתַב בְּתִשְׁוּבַת רַמ"א סִימָן ע"ט. וּמִשְּׁמַע שָׁם דְּאִי לֵיכָּא אֵינוֹ יְהוּדִי שָׁרֵי הַהַמְרָאָה אַף עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל מִשּׁוּם צַעַר בַּעֲלֵי חַיִּים, וְטוֹב לַעֲשׂוֹת עַל יְדֵי קָטָן, עַד כָּאן לְשׁוֹן הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן ש"ה סָעִיף קָטָן י"ב. אֲבָל בְּסֵפֶר אֲלִיָּה רַבָּה (סק"י) הֶחְמִיר שֶׁלֹּא לְהַמְרוֹת עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל וּכְדַעַת מַהֲרַשַׁ"ל (קנו: ד"ה ודלא לקיט) הָאוֹסֵר בָּזֶה, וְכֵן בִּנְתִיב חַיִּים (סי' שה ס"כ) מַחְמִיר בָּזֶה. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּמַאירִי (קנה: ד"ה הקמח) וּבְחִדּוּשֵׁי הַר"ן שֶׁנִּדְפַּס מֵחָדָשׁ עַל שַׁבָּת (קנו: ד"ה גובלין) (כז) מְשַׁמַע גַּם כֵּן דַּעְתָּם [א]כְּדַעַת הָאוֹסְרִין, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד"ה ודין): **י** (כח) בְּפִיהֶם. הַיְנוּ לְמָקוֹם שֶׁיְּכוֹלִים לְהַחֲזִיר. וְהוּא הַדִּין עַצְמוֹ שֶׁזָּכַר רַמ"א מִקֹּדֶם, וְקָצַת פָּלָא עַל רַמ"א מַה הוֹסִיף בָּזֶה אַחֲרֵי שֶׁנִּזְכַּר בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ בְּהָדְיָא, וְאָפְשָׁר כְּדֵי שֶׁלֹּא נִטְעֶה בְּכַוָּנַת הַמְחַבֵּר. וְדַע דְּהָא שֶׁמַּתִּירִין לְמָקוֹם שֶׁיְּכוֹלִין לְהַחֲזִיר, הַיְנוּ דַּוְקָא אִם הוּא זָהִיר אָז שֶׁלֹּא לְטַלְטְלָהּ, דְּכָל בַּעֲלֵי חַיִּים הֵם מְקֻצָּעִים וְכַנַּ"ל בְּסִימָן ש"ח סָעִיף מ'. עַיֵּן שָׁם:

יא (כט) לִפְנֵי דְּבוֹרִים וְלֹא לִפְנֵי וְכוּ'. אֲפִלּוּ (כה) הֵם שֶׁלּוֹ מִכָּל מָקוֹם אֵין מְזוֹנוֹתֵיהֶן עָלָיו דִּשְׁכִיחִי לְהוּ בְּדִבְרָא, וְטָרְחָא שֶׁלֹּא לְצָרְכָּהּ הִיא: (ל) וְלֹא לִפְנֵי חֲזִיר. דְּאֵין מְזוֹנוֹתָיו עָלָיו לְפִי שֶׁאָסוּר לְגַדְּלוֹ וּכְדַאִיתָא בְּחֹשֶׁן מִשְׁפָּט סִימָן ת"ט (ס"ב). וְאִם (כו) נָפְלוּ לוֹ בְּפִרְעוֹן חוֹבוֹ שֶׁמֻּתָּר לְהַשְׁהוֹתָן עַד שֶׁיִּמְצָא לְמָכְרָן בְּשׁוּק, מִקְרֵי מְזוֹנוֹתָן עָלָיו וּמֻתָּר לִתֵּן לָהֶם מְזוֹנוֹת: (לא) לִפְנֵי כֶּלֶב. וַאֲפִלּוּ כֶּלֶב שֶׁאֵינוֹ מְגַדְּלוֹ בְּבֵיתוֹ (כז) מֻתָּר, דְּמִצְוָה גַּם כֵּן לִתֵּן לוֹ מְזוֹנוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַזַ"ל (קנה:) שֶׁחָס הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עָלָיו, לְפִי שֶׁמְּזוֹנוֹתָיו מוּטָּלִין וּמְשָׁהֶה אֲכִילָתוֹ בְּמַעְיָו שֶׁלֹּא יִתְעַכֵּל שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יא). וְלִפְנֵי כֶּלֶב רַע אָסוּר, כְּמוֹ לִפְנֵי חֲזִיר דְּאָסוּר מִשּׁוּם דְּאָסוּר לְגַדֵּל חֲזִירִים וְכֶלֶב רַע [אַחֲרוֹנִים]. [ב]יֵשׁ נוֹהֲגִין לָתֵת חִטִּים לִפְנֵי עוֹפוֹת בְּשַׁבַּת שִׁירָה, (כח) וְאֵינוֹ נָכוֹן שֶׁהֲרֵי אֵין מְזוֹנוֹתָן עָלָיו: **יב** (לב) לְהַאֲכִיל תּוֹלַעַת הַמָּשִׁי. לְפִי שְׁמְּזוֹנוֹתֵיהֶן עָלָיו שֶׁאֵין לוֹ מָה לֶאֱכֹל כִּי אִם מַה שֶּׁנּוֹתֵן לוֹ הָאָדָם, וְדַמֵּי לְאַוָּזִין וְתַרְנְגוֹלִין. וּבְטַלְטוּל הֵם אָסוּרִין כְּשֹׁאָר בַּעֲלֵי חַיִּים [פְּרִי מִגְדִּים (מש"ז סק"ו)]: **יג** (לג) מַעֲמִיד אָדָם בְּהֶמְתּוֹ. דְּאֵיתָא בְּמִכִּילְתָא (דרשב"י כג יב) לְמַעַן יָנוּחַ' (שמות כג יב) יָכוֹל לֹא יַנִּיחֶנּוּ תּוֹלֵשׁ וְעוֹקֵר, כְּתִיב לְמַעַן יָנוּחַ' וְאֵין זֶה נוּחַ אֶלָּא צַעַר: (לד) וְלֹא חֲיָשִׁינַן. דְּאִסּוּרוֹ חָמִיר וְזָהִיר בֵּיהּ: (לה) לַעֲמֹד בְּפָנָיו. כֵּיוָן שֶׁאֵין קָרוֹב לָהּ כָּל כָּךְ לֵיכָּא לְמִחַשׁ: **יד** (לו) וְנוֹתְנִים לִפְנֵי שׁוֹר, שֶׁאֵין הַשּׁוֹר קָץ בְּמַאֲכָל הַנִּשְׁאָר מִן הַחֲמוֹר שֶׁאֵין מַטִּיל רִיר: (לז) וְאֵינוֹ רָאוּי עוֹד לַחֲמוֹר. רַק (כט) עַל יְדֵי הַדְּחָק וּמְטָרַח בְּחִנָּם, וְדַוְקָא לַחֲמוֹר שֶׁאֵינוֹ מִינוֹ הוּא קָץ בְּמַאֲכָלוֹ מִפְּנֵי הָרִיר, (ל) אֲבָל לִפְנֵי שׁוֹר אַחֵר שֶׁהוּא מִינוֹ אֵינוֹ קָץ מִפְּנֵי הָרִיר וּמֻתָּר לְכַלְתְּחִלָּה לְעָלְמָא (לח) וְלִתֵּן לִפְנֵי אַחֶרֶת. דְּשָׁמְא יִמְצָא רִיר בְּהָאֹכֶל וְיִקּוֹץ בּוֹ וְיִהְיֶה הַטָּרְחָא בְּחִנָּם. וְכָתְבוּ (לט) הָאַחֲרוֹנִים דְּאֵין לְמַחוֹת בְּיַד הַנּוֹהֲגִין הֶתֵּר דְּיֵשׁ לָהֶם עַל מִי לִסְמֹךְ, (לט) אִם לֹא בְּמִינִים הַיְדוּעִים שֶׁמַּאֲכָלָם נִמְאָס בְּרִירִין הַיּוֹצְאִין מִפִּיהֶם וְקָץ בָּהֶם הַמִּין הָאַחֵר שֶׁהוּא נוֹתֵן לְפָנָיו: **טו** (לט) לִגְרֹף

שַׁעַר הַצִּיּוּן

טו (כג) לִבּוּשׁ וְתוֹסֶפֶת שַׁבָּת (ס"ק יד) וְכֵן מַשְׁמַע מֵרַשַׁ"י (קנה: ד"ה אלא יוני). וּבְרַמְבַּ"ם (פכ"א הל"ה) אֵיתָא הַטַּעַם דְּגָזְרוּ שֶׁלֹּא יַאֲכִיל כְּדַרְכּוֹ שֶׁמַּאֲכִיל בְּחֹל, שֶׁמָּא יָבֹא לִידֵי כְּתִישַׁת קְטָנִיּוֹת אוֹ לִישַׁת קֶמַח: (מ) כֶּלֶב חִילְּיהּ דְּרַמ"א הוּא מִמַּה דְּאָמַר שָׁם בְּדַף (נ"ו) [קנ"ו] (ע"א) וּדְלֹא לָקֵיט בְּלִישָׁנֵיהּ מֵהַלְקִיטֵיהּ לֵיהּ, וְרָצָה לְפָרֵשׁ דְּהוּא אֲפִלּוּ לְמָקוֹם שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהַחֲזִיר, וְהֵם פָּרְשׁוּ בְּהָדְיָא דְּדַוְקָא לְמָקוֹם שֶׁיְּכוֹלִין לְהַחֲזִיר. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קי"ז (ס"א): וּבְרַמְבַּ"ם (פכ"א הל"ה) אֵיתָא הַטַּעַם דְּגָזְרוּ שֶׁלֹּא יַאֲכִיל כְּדַרְכּוֹ שֶׁמַּאֲכִיל בְּחֹל, שֶׁמָּא יָבֹא לִידֵי כְּתִישַׁת קְטָנִיּוֹת אוֹ לִישַׁת קֶמַח: (מ) כֶּלֶב חִילְּיהּ דְּרַמ"א הוּא מִמַּה דְּאָמַר שָׁם בְּדַף (נ"ו) [קנ"ו] (ע"א) וּדְלֹא לָקֵיט בְּלִישָׁנֵיהּ מֵהַלְקִיטֵיהּ לֵיהּ, וְרָצָה לְפָרֵשׁ דְּהוּא אֲפִלּוּ לְמָקוֹם שֶׁאֵין יְכוֹלִין לְהַחֲזִיר, וְהֵם פָּרְשׁוּ בְּהָדְיָא דְּדַוְקָא לְמָקוֹם שֶׁיְּכוֹלִין לְהַחֲזִיר. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּיוֹרֶה דֵּעָה סִימָן קי"ז (ס"א): שֶׁהַקֶּשָׁה רַמ"א אַמַּאי אָמַר הַגְּמָרָא דְּלֹא לָקֵיט בְּלִישָׁנֵיהּ, כְּבָר תֵּרַץ זֶה בְּחִדּוּשֵׁי הַר"ן, עַיֵּן שָׁם: **יא** (מא) שֶׁלֹּא הַגְּבוּרִים (שו"ת אות ב): (מב) בְּרִבְיֵי יוֹסֵף (בשיורי ברכה סק"ה): (מ) מִגֵּן אַבְרָהָם (סק"ו): (מא) ט"ז (סק"ו): (נ) מְאִירִי (קנ: ד"ה ניטלין): (נא) בֵּ"ח (ס"ו) וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יד) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, וּמְצָאתִי שֶׁגַּם הַמְּאִירִי (שם) הַסְכִּים לְהֶתֵּר כְּהַסְמַ"ק (מצוה רפב): (נב) אֵלִיָּה רַבָּה (שם):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: **א]** ובשו"ע הרב (סי' שה סכ"ז) סתם כדעת המג"א שאם אין שם נכרי מותר ע"י ישראל ומכל מקום טוב לעשות ע"י קטן. **ב]** וכן פסק בשו"ע הרב (ס"ח).

Mishna Brura Memukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

הָאֲבוּס לִפְנֵי שׁוֹר שֶׁל פִּטָּם, [ח]אֲפִלּוּ אֲבוּס שֶׁל כְּלִי, גְּזָרָה אֲטוּ שֶׁל קַרְקַע (מ) דְּאָתֵי לְאַשְׁווּיֵי גֲּמוֹת, [ט]וְאָסוּר גַּם כֵּן (יפ) (מא) לְסַלֵּק הַתֶּבֶן מִלְּפָנָיו לַצְּדָדִין:

ח שָׁם שֶׁם בְּגִמְרָא. ט שָׁם וְכַחֲכָמִים. בְּמִשְׁנָה וְכַחֲכָמִים.

שכה אֵינוֹ יְהוּדִי שֶׁעָשָׂה מְלָאכָה בְּעַד יִשְׂרָאֵל. וּבוֹ ט״ז סְעִיפִים:

א [א]מֻתָּר (א) לְזַמֵּן אֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת, (ב) [ב]וּמֻתָּר לִתֵּן מְזוֹנוֹת (ג) * לְפָנָיו (פ) בָּחָצֵר (ד) [ג]לְאָכְלָן, וְאִם נִטְלָן וְיָצָא אֵין נִזְקָקִין לוֹ. וְדַוְקָא שֶׁהָאֵינוֹ יְהוּדִי בָּחָצֵר, [ד]אֲבָל אִם עוֹמֵד בַּחוּץ (ה) וּפְשָׁט יָדוֹ לִפְנִים שֶׁיְּדַוֵּעַ הוּא שֶׁיּוֹצִיאֶנּוּ, (ו) [ה]אוֹ לִתֵּן לוֹ שְׂאָר חֲפָצִים (ז) שֶׁדַּרְכּוֹ לְהוֹצִיא אֲפִלּוּ אִם עוֹמֵד בִּפְנִים,

סי׳ א) [א] ״ר (ד״ה ומקשו הכא היאך). [ב] תוספות שם (ר״ט (ד״ה ונתנין). ור״א״ש (*). [ג] ״ר (ד״ה תנו רבנן) והמקדקי שם (פ״א סי׳ רנג).

א בֵּיצָה כ״א (ע״ב) בְּכִמָּה אֲמוֹרָאֵי דְּסָבְרֵי הָכִי וְכֵן פְּסְקוּ הָרִי״ף (שם י׳) ור״א״ש (שם פ״ב סי׳ יד) וְרַמְבַּ״ם בְּפֶרֶק ר׳ מְהַלְכוֹת שַׁבָּת (הכ״א). ב שַׁבָּת י״ט (ע״א). ג רַמְבַּ״ם שָׁם וְכָתַב הָרַב הַמַּגִּיד שֶׁהוּא מַהֲיְרוּשַׁלְמִי (פ״א ה״ח). ד תוֹסְפוֹת (ג. ד״ה בבא) וְהָרֹא״ש (פ״א

(*) בב״י (ד״ה ופ״ש או ליתן) אכן הביא כן בשם הרא״ש, אמנם ברא״ש (פ״א סי׳ לו) העתיק רק את לשון הגמ׳ דמתניתן מזונות, ובהגהות אשרי־שם כ׳ ע״ז דדוקא מזונות ולא שאר דברים.

בְּאֵר הֵיטֵב

מו (יפ) לְפַפֵּק. מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ שְׁנֵמְאָס וְאֵינוֹ רָאוּי לַאֲכִילָה, רַשׁ״י (קמ: ד״ה או אסיפא):

א (פ) בָּחָצֵר. דַּחֲשִׁיב מְזוֹנוֹתָיו עָלָיו דְּמִפְּרַנְסִין אוֹתָן מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם. וְאִם אֵין הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ לְאָכְלוֹ בָּחָצֵר אוֹ שֶׁהוּא הַרְבֵּה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לְאָכְלָם שָׁם, אָסוּר לִתֵּן לִפְנִים, שֶׁלְּטֵי הַגִּבּוֹרִים (על המרדכי פ״א סי׳ רמט אות א), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג): (ג) שֶׁדַּרְכּוֹ וְכוּ׳. עַיֵּן

טַ״ז (סק״א) שֶׁהֲעֶלָה דִּלְדִידָן דְּנוֹהֲגִין לְהָקֵל לִשְׁלֹחַ אֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה חוּץ לָעֲרוּב כְּמוֹ שֶׁכָּתַב רַמ״א סָעִיף י׳, אֵין אָנוּ חוֹשְׁשִׁין בְּדָבָרִים הַנּוֹפְלִים כָּאן אֶלָּא בִּמְיֻדִּי דְּשֵׁיךְ בּוֹ מַשָּׂא וּמַתָּן אֲבָל אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה נוֹהֲגִים לְהָקֵל, וְהַטַּעַם שֶׁהוּא צָרְכּוֹ שַׁבָּת וְאִי אֶפְשָׁר לְיִשְׂרָאֵל לִילֵךְ אֶחָד זֶה, וְהָרִי כְּמוֹ לְצָרְכּוֹ מְצָנָה הַנִּזְכָּר בְּסָמוּךְ (ס״ב), עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הָאֲבוּס. שֶׁגּוֹרְפִין אוֹתוֹ (גג) שֶׁלֹּא יִתְעָרֵב הָעֲפָרוּרִית שֶׁבָּאֲבוּס בַּתֶּבֶן וּבַשְּׂעוֹרִים שֶׁנּוֹתְנִין לִפְנָיו וְיִקּוּץ בְּמַאֲכָלוֹ: (מ) **דְּאָתֵי לְאַשְׁווּיֵי גֲּמוֹת.** הַיְנוּ דְּשָׁם רְגִילוֹת הוּא שֶׁמְּכַנֵּן לְאַשְׁווּיֵי כְּדֵי שֶׁלֹּא יִפָּלוּ הַשְּׂעוֹרִים בְּהַגָּמוֹת [תוֹסְפוֹת (קמ: ד״ה אבל)], וְלָכֵן גָּזְרִינַן גְּרִיפָה אֲפִלּוּ בְּאֲבוּס שֶׁבַּכְּלִי, (לד) אֲבָל מָתָר לִגְרֹף תֵּבָה בְּשַׁבָּת מִן הַפִּלְטָת הַנִּמְצָא בָּהּ דְּלֹא שַׁיְּךְ לְגָזְרוּ: (מא) **לְסַלֵּק הַתֶּבֶן וְכוּ׳.** דְּכְשֶׁהוּא רַב (לה) רוֹצֶה לְסַלְּקוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִדְרְסֶנּוּ הַשּׁוֹר בְּרַעְיוֹ, וְאָסוּר מִשּׁוּם דְּבַדַּאי, יֵשׁ בּוֹ מַה שְׁנִּמְאַס כְּבָר בְּמִדְרָס רַגְלָיו וְלֹא חָזֵי לְטַלְטוּל:

א (א) **לְזַמֵּן אֵינוֹ יְהוּדִי בְּשַׁבָּת.** אַף דְּבְיוֹם טוֹב אָסוּר לְזַמֵּן אֵינוֹ יְהוּדִי לֶאֱכֹל עִמּוֹ, גְּזֵרָה יִרְבֶּה לִבְשֵׁל בְּשִׁבְילוֹ כְּדִלְקַמָּן בְּסִימָן תקי״ב (ס״א), בְּשַׁבָּת דְּאֵין לָחֹשׁ לָזֶה (פ) שָׁרִי: (ב) **וּמֻתָּר לִתֵּן וְכוּ׳.** אַף דְּאָסוּר לִטְרֹחַ בְּשַׁבָּת בִּשְׁבִיל מִי שֶׁאֵין מְזוֹנוֹתָן עָלָיו כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שכ״ד (ס״א), אֵינוֹ יְהוּדִי חֲשִׁיב מְזוֹנוֹתָן עָלָיו לְעִנְיָן (ג) שֶׁמֻּתָּר לִטְרֹחַ בְּשִׁבְילוֹ, מִשּׁוּם דְּמְפַרְנְסִין (ג) עֲנִיֵּי אֵינָם יְהוּדִים עִם עֲנִיֵּי יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי דַּרְכֵי שָׁלוֹם [תוֹסְפוֹת (יט. ד״ה נותנין)]: (ג) **לְפָנָיו בָּחָצֵר.** (ד) הַפּוֹסְקִים דְּוָקָא לִתֵּן לְפָנָיו וְהוּא יִקָּחֵם בְּעַצְמוֹ שָׁרִי, אֲבָל לִתֵּן לְיָדוֹ אָסוּר, דְּשָׁמָּא יוֹצִיא לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְנִמְצָא לְמַדְרֵע דְּהַיִּשְׂרָאֵל עָשָׂה הָעֲקִירָה מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד דְּאָסוּר וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן שמ״ז (ס״א). וְדַעַת הָאֲלִיָּה רַבָּה (סק״ב) דְּמֻתָּר לִתֵּן לוֹ אַף בְּיָדוֹ כְּשֶׁהוּא בָּחָצֵר, כֵּיוָן שֶׁאֵין נוֹתֵן לוֹ עַל מְנָת לְהוֹצִיאוֹ, דְּכֵיוָן דְּהָאֵינוֹ יְהוּדִי עוֹמֵד בְּפָנִים כְּשֶׁיּוֹצִיא לְחוּץ חָשׁוּב כְּאִלּוּ הוֹצִיאוֹ. א]וְיֵשׁ לְהָקֵל בָּזֶה כִּדְבָרָיו וּכְמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה לפניו). וְאִם הַיִּשְׂרָאֵל אֵינוֹ מוֹסֵר לְיָדוֹ אֶלָּא הָאֵינוֹ יְהוּדִי לוֹקֵחַ מִיָּד הַיִּשְׂרָאֵל, (ה) לְכֵלִי עַלְמָא מֻתָּר כְּשֶׁלּוֹקֵחַ כְּלִל: מְנָת לֶאֱכֹל בָּחָצֵר, דְּאַף כְּשֶׁיּוֹצִיא הֲלֹא לא עָשָׂה יִשְׂרָאֵל הָעֲקִירָה כְּלִל: (ד) **לְאָכְלָן.** אֲפִלּוּ אִם אֵינוֹ מְפָרֵשׁ לוֹ שֶׁיֹּאכַל גַּם כֵּן שָׁרִי [ב]דְּמִסְתָּמָא יֹאכַל שָׁם, אֶלָּא בָּא לְאַפּוקֵי אִם אֵין רְשׁוּת בְּיָדוֹ לְאָכְלָן שָׁם אוֹ שֶׁהוּא הַרְבֵּה שֶׁאִי אֶפְשָׁר לֶאֱכָלָן שָׁם, אָסוּר לִתֵּנָם לְפָנָיו דְּהָוֵי כְּאִלּוּ נוֹתְנוֹ עַל מְנָת לְהוֹצִיא, וְיֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם מַרְאִית הָעַיִן שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁמּוֹצִיא בְּשַׁבִּיל יִשְׂרָאֵל וּבִשְׁלִיחוּתוֹ וְכִמְבֹאָר בְּסִימָן רמ״ז (ס״א) [מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ג) בְּשֵׁם שְׁלְטֵי גִּבּוֹרִים (על המרדכי פ״א סי׳ רמט אות א), וְכֵן הוּא בְּאוֹר זָרוֹעַ (ח״ב סי׳ נג)]: (ה) **וּפְשַׁט יָדוֹ לְפָנִים.** וּבְזֶה [ג]אֲפִלּוּ לא יִתְּנֵם הַיִּשְׂרָאֵל לְיָדוֹ (ו) אֶלָּא יִקַּבְּלֵם מִיָּד הַיִּשְׂרָאֵל דְּאֵין עוֹשֶׂה הַיִּשְׂרָאֵל שׁוּם עֲקִירָה, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר, דְּכֵיוָן שֶׁיְּדוֹעַ שֶׁיּוֹצִיאֲנוּ יֹאמְרוּ דְּבִשְׁלִיחוּתוֹ מוֹצִיא, וְכָל שֶׁכֵּן לְמִסְר לְיָדוֹ דְּאָסוּר מִשּׁוּם הָעֲקִירָה וּכְדִלְקַמָּן בְּסִימָן שמ״ז (ס״א): (ו) **אוֹ לִתֵּן לוֹ.** וַאֲפִלּוּ לא יִתְּנֵם לְיָדוֹ אֶלָּא יַנִּיחַ לְפָנָיו בָּחָצֵר [ד]כֵּיוָן שֶׁיְּדוֹעַ שֶׁיּוֹצִיא אָסוּר, דְּיֹאמְרוּ דְּבִשְׁלִיחוּתוֹ מוֹצִיא וְכַנַּ״ל

שַׁעַר הַצִּיּוּן

מו (גג) רַשׁ״י (קמ: ד״ה גורפין): **(לד)** סמ״ג (לאוין סה שרשי ועניני מלאכות) ומרדכי (פ״כ סי׳ תכט): **(לה)** רַשׁ״י (ד״ה ומסלקין, ד״ה או אסיפא): **א (פ)** וְאֵין לְאָסֹר מִפְּנֵי שֶׁיִּטָּלְטֵל **הַיִּשְׂרָאֵל הַכּוּס בּוֹ פְּרוּרֵי פַּת שֶׁשָּׁרֶה אֵינוֹ יְהוּדִי בְּיֵינוֹ דְּנֵאֶסַר בִּשְׁתִיתוֹ, דְּלֹא נַעֲשָׂה כְּסִיס דְּהַפְרוּרִין בְּטֵלֵי לְהַכּוּס.** [תוֹסְפוֹת (מז. ד״ה הוה)], וְהֶבְיאוֹ הָמָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן שכ״ג (ס״ק יד), וְאַף לְפִי הַפִּסְקָנָא שָׁם (ביצה כא:) דְּאִסּוּרֵי הֲנָאָה חֲמִירִי, אֲפָשַׁר דְּרַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי לא סְבִירָא לֵיהּ כֵּן]: **(ג)** דְּלְעִנְיָן בְּשׁוּל בְּיוֹם טוֹב דְּהוּא מְלָאכָה **ד]** ואילו לשון הרב (שם) הוא: אבל אם אין הרשות בידו לאכול שם או שהם מזונות מרובים שאי אפשר לו לאכלן שם וניכר הדבר שיוציאן לחוץ וכו׳ אסור ליתן לפניו מפני שנראה כנותן לו על מנת להוציא. וכן בהלכות פסח (סי׳ תמד ס״ט) התיר ליתן לנכרי מזון מועט בערב פסח שחל בשבת אע״פ שידוע שיוציא לחוץ. וראה בקו״א (שם סק״א) שמבדר דין זה.

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ב) אסר נתינה לידו. **ב]** אולם בשו״ע הרב (ס״ב) כתב: ומותר ליתן לפניו מזונות בחצר אע״פ שיודע שיוציא לחוץ, והוא שיהיה לו רשות לאכלן שם אם ירצה. **ג]** בשו״ע הרב (שם) הוסיף: וכן אם הנכרי עומד בחוץ ופשט ידו לפנים שידוע וניכר הוא שיוציא אסור ליתן לפניו מפני שנראה כנותן לו על מנת להוציא.

עון והדר - Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah